

MILAAN 2018: een veelkoppig monster of een bron van overvloed? Enkele accenten

Hij is weer voorbij, de jaarlijkse Designweek van Milaan. Naast de reguliere, vaak al indrukwekkende showrooms en het uitgestrekte beurscomplex, zijn er talloze en onverwachte locaties ingericht als tijdelijke presentaties. Zoals een 19e eeuwse blindeninstituut, leegstaande gewelven onder het Centraal Station of een verwilderde Panettone-fabriek, waarvan de daken deels zijn ingestort. En steeds meer historische stadspaleizen. De enkele jaren geleden hippe wijk Lambrate doet niet meer mee. Ik was enkele jaren afwezig en was verrast hoe massaal het evenement is geworden. In veel als showroom ingerichte palazzi bewogen de bezoekers zich als mieren en waren de antieke interieurs nauwelijks meer te zien. Bij sommige installaties vormden zich zelfs lange wachtrijen.

Wat viel er te zien? Behalve de gebruikelijke, niet-aflatende stroom nieuwe stoelen, tafels en banken, tekenden zich twee trends af. Veel ontwerpers houden zich bezig met hergebruik. Idealistisch, praktisch, humoristisch dan wel relativerend zoeken zij antwoorden op actuele maatschappelijke problemen. Daarnaast onderzoeken veel ontwerpers de nieuwste materialen en technieken. Hoe werken deze ontwikkelingen door? Welke rol spelen traditie en ambacht? Komen ontwerpers echt met antwoorden op de actualiteit? En wat gebeurt er op de niet-Europese continenten die steeds meer van zich laten horen? Ik kan al deze vragen niet afdoende beantwoorden, het aanbod is simpelweg te groot om alles te kunnen zien. Daarom beperk ik mij tot een aantal persoonlijke voorkeuren.

Waar zijn de Italianen?

Wandelend over de beurs vroeg ik me af: waar zijn de Italiaanse ontwerpers toch gebleven? Behalve Piero Lisoni, Rodolfo Dordoni en het duo Ludovica + Roberto Palomba zijn het opnieuw de buitenlanders die de toon zetten. Konstantin Grcic, het Japanse Nendo, Jasper Morrison, de overleden maar prominent aanwezige Zaha Hadid en bovenal de gebroeders Bouroullec. Hun ontwerpen voor de bekende firma's bezorgden mij een goed humeur. Voor Magis ontwierp Grcic zakelijke, maar mooi gedetailleerde stalen opbergkasten en opmerkelijke metalen zitmeubels. Interessant vond ik zijn stoel CUP voor Plank. Grcic maakte hem van de flexibele, maar ijzersterke kunststof die in rolkoffers wordt toegepast. Hij leende die techniek om een vederlichte, doch sterke kuip te produceren. De vorm refereert aan de sixties, de detaillering is verfijnd.

Cup - Konstantin Grcic voor Plank

Het duo GamFratesi presenteerde een luchtige en comfortabele buitenstoel bij DEDON. Monica Förster toonde op Alvar Aalto geïnspireerde bijzettafeltjes en Nendo presenteerde bij Fritz Hansen een mooie eetkamerstoel. Al deze ontwerpen grijpen terug op de jaren vijftig/zestig van de vorige eeuw. Het jonge, Deense bedrijf Karakter gaat zelfs een stap verder door ontwerpen uit die periode opnieuw in productie te nemen. Reden: ze zijn nog steeds actueel. Onder meer Achille Castiglione, de vrijwel onbekende maar interessante Deense ontwerpster Bodil Kjaer, Gijs Bakker en Joe Colombo.

AIIR - GamFratesi voor Dedon

Keramik van Nathalie du Pasquier en George Sowden voor galerie Post Design

NO1 - Nendo voor Fritz Hansen

De voormalige Memphisleden Nathalie Du Pasquier en George Sowden, beiden inmiddels de zestig gepasseerd, toonden nieuwe meubels, vazen en tapijten. Fris werk in de Memphis traditie dat soms erg dicht tegen Memphis-oprichter Ettore Sottsass aanleunt.

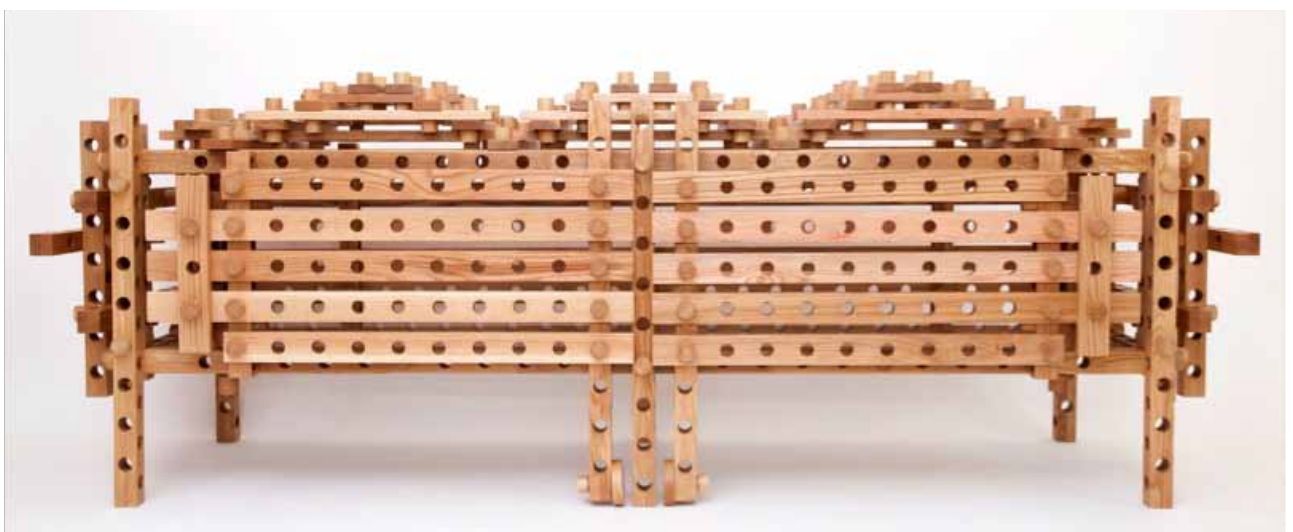
Het verre Oosten

Ook het hierboven genoemde stoeltje van Nendo heeft geen echt nieuwe vorm maar is prachtig en slim gedetailleerd. De Japanse en Scandinavische esthetiek komen hier overtuigend samen. Of is het misschien de Japanse ethiek die dit design zo interessant maakt? Voorbeelden van dit type design zag je overal in Milaan. Wat een inspiratie! Je begrijpt nauwelijks dat deze Oosterse ontwerp-houding niet gretiger wordt omarmd. Neem de verstilde collectie van Maruni dat al jaren houten meubels van Morrison en Fukasawa produceert. In Zona Tortona boden Japanse deelnemers verfijnde materialen, technische hoogstandjes en serene vormen. (onder meer Shinya Yoshida uit Yokohama en Ryu Kozeki uit Tokio). Het gevaar is wel dat men teveel blijft hangen in de eeuwenoude tradities, met als resultaat superieure folklore. Zuid-Korea bracht een expositie, waar traditie en vernieuwing elkaar overtuigend aanvullen. Bijvoorbeeld in de meubels van LEE Jae-young.

E Jae-young

Een ontdekking vond ik Shigeki Yamamoto. Zijn speelgoed-achtige meubels zijn opgebouwd uit uitvergrote pen-en-gat verbindingen en verwijzen naar zijn jeugd. Ze getuigen van karakter, stijl en humor. Yamamoto woont en werkt in Berlijn, wat wellicht de westerse invloed verklaart?

Play cabinet - Shigeki Yamamoto

Design Work - voor Eileen Fischer

Nieuwe opzet Ventura

Boeiend was het uitwisselingsproject tussen twee opleidingen uit Kyoto en Singapore. De studenten stuurden elkaar foto's van hun dagelijkse omgeving en namen die als uitgangspunt voor nieuw werk. Ook hier weer dat superieure gevoel voor materiaal en detaillering. Dit project was te zien op Ventura Futura, onderdeel van het nieuw opgezette Ventura: niet meer in de afgelegen buitenwijk Ventura, maar in de buurt rond het Centraal Station. In de imponerende tongewelven onder het station (Futura Centrale) overtuigde vooral de presentatie van Eileen Fischer. Dit Amerikaanse modebedrijf zamelt eigen kledingstukken in en vervult die tot fraai-ge-laagde kussens, dekens en wandtapijten. Je ziet de kledingstukken en sjaals er soms nog in terug.

1 Inch - Jasper Morrison voor Emeco

Ventura Future presenteerde vooral jong en experimenteel werk. Veel overbodig design waarvan je niet vrolijk werd. Nogal wat jongeren maken veel werk van de recycling van plastics. Toch bereiken maar weinigen het niveau van Jasper Morrison die bij Emeco een stoel presenteerde die niet alleen technisch, maar ook esthetisch overtuigt.

Een confronterende exposant vond ik Mabeo uit Botswana. Een collectief met een groot ambachtelijk potentieel. Gevestigde namen als Patrizia Urquiola ondersteunen Mabeo met ontwerpen, maar of deze luxe meubels levensvatbaar zijn blijft zeer de vraag. En wat is de betekenis voor Botswana? In de begeleidende brochure schrijft de bekende Afrikaans-Britse architect Sir David Adjaye hoe ontwerpers die echt voor Afrika willen werken, dat zouden kunnen aanpakken: rekening te houden met de lokale behoeften, tradities, kleuren en met de klimatologische omstandigheden. En door radicaal te kiezen voor de nieuwste technieken.

Sefefo collectie - Patrizia Urquiola voor Mabeo

Een ander project dat te denken gaf, was PET Lamp. Dit Spaanse initiatief reisde de afgelopen vijf jaar de continenten af en liet mensen lampen weven van gebruikte petflessen, werkend vanuit hun lokale tradities. In Milaan presenteerde PET Lamp de resultaten van een samenwerking met de Aboriginals in Australië.

PETLamp - gemaakt uit PETflessen

Traditie of vernieuwing? Of allebei?

Op uitnodiging van de Salone Satellite - het platform voor aanstormend talent - selecteerden de Braziliaanse ontwerpers Huberto en Fernando Campana ontwerpers uit Latijns-Amerika. Die presenteerden zich op een groepsexpositie, samen met een aantal Afrikanen die door een andere expert waren gekozen. Helaas bestond de presentatie enkel uit videoportretten. Een gemiste kans want design moet je zien. Sollos uit Brazilië presenteerde zich in het Palazzo Litta. Ook hier weer knap gemaakte houten meubels, waarvan de vormen nogal na-oorlogs aandoen.

Cadeira mia - Sollos, Brazilië

Bijzonder op de Salone Satellite vond ik het textiel van Yuri Himuro. Zij ontwikkelde een speciale techniek om haar dekens tweezijdig van aparte decoraties te voorzien.

Bloom Collection - Yuri Himuro

*Envisions - ontwerpen voor
plaatfabrikant Finsa*

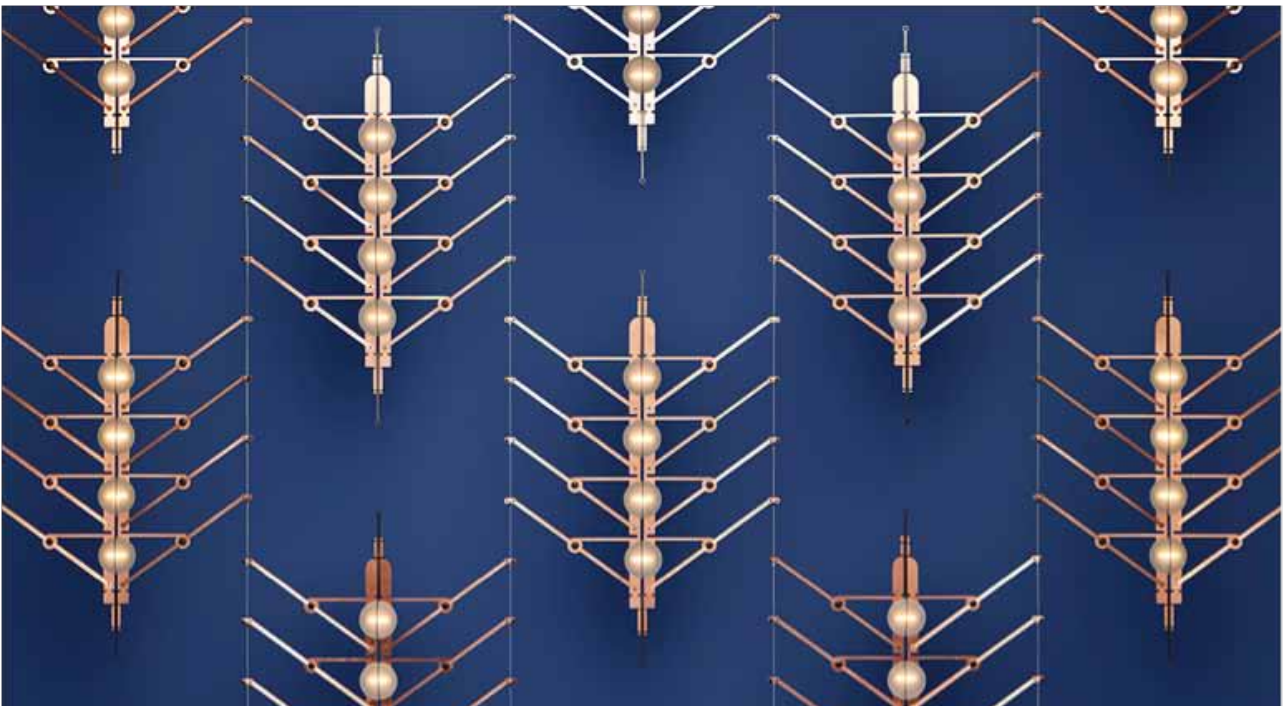
En hoe deed Nederland het? Marcel Wanders was op veel plekken prominent aanwezig. Het ontwerpcollectief Envisions onderzoekt voor de Spaanse fabrikant Finsa hoe je plaatmateriaal eigentijds maakt. Zij willen bewust samenwerken met de industrie en presenteerden zes mooie ideeën die productie-rijp worden gemaakt.

*detail experimentele installatie -
Better Known As*

In een voormalige Panettonebakkerij presenteerden zich onder meer Studio Minale-Maeda met interessante koperen vazen en schakelbare lampen, waarvoor zij zelf de verbindingen printten. Het Rotterdamse collectief Better Known As had zijn kleurrijke presentatie ingericht als een fotostudio die per dag veranderde.

Op de Salone Satellite presenteerde de Intuitiesfabriek fraai werk, evenals VANTOT met hun intrigerende, patroonachtige verlichtingsgordijn Current Curtain.

detail Current Curtain - VANTOT

Studio Sander Lorier verraste met een soepel verstelbare fauteuil. Opmerkelijk was Not for sale van de Design Academy dat haar ontwerpen onopvallend ‘verstoep’ presenteerde, onder meer in een markthal. De presentatie van Dutch Invertuals heb ik jammergenoeg niet kunnen bezoeken. Milaan is eenvoudigweg te groot.

verstelbare fauteuil Sander Lorier

Vernieuwing van de traditie

Het mooiste in Milaan betref een eeuwenoud materiaal: glas. Diverse bedrijven gebruikten dit zo intelligent dat traditie en vernieuwing opwindend samengaan.. Glas Italia weet eigentijdse ontwerpers te inspireren tot een veelzijdige en volwassen collectie. Variërend van originele tafeltjes van Tokujin Yoshioka tot verfijnde, glazen kamerschermen van de gebroeders Bouroullec en boekenkasten van Jean Nouvel.

Kamerscherm en tafeltje - Ronan & Erwan Bouroullec voor Glas Italia

vaas - John Pawson voor Swarovski

Swarovski Atelier presenteerde fraai geslepen vazen van John Pawson, bordjes van Nendo en verlichting van Marjan van Aubel die lampen via een cyranometer aanpast aan daglicht.

Het Turkse Nudes toonde aantrekkelijk glas van Sebastian Herkner en Ron Arad die oude Turkse technieken gebruikte om een nest vazen vol optische effecten te realiseren. Het hoogtepunt kwam van de grootmeesters van dit moment, de gebroeders Bouroullec. Zij ontwierpen de serene installatie Alcova bestaande uit glazen cilinders met halfopen schermen als nissen erachter. In opdracht van WonderGlass, een van de beste glasgieters in Europa, dat ook veel voor architecten werkt. De Bouroullecs verboden de glasblazers het hete glas te polijsten opdat de karakteristieke, ruwe imperfectie optimaal tot zijn recht kwam. Met fenomenaal resultaat.